

15. Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (Onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (esim. kulttuuriluotsi tai –kaveritoimintaa?).

Tulosindikaattorit ovat seuraavat:

1. Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista. Tavoitetaso korkeintaan 5 %.
2. Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista. Tavoitetaso korkeintaan 5 %
3. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17—24-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä. Tavoitetaso korkeintaan 5 %.
4. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25—64-vuotiaat, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä. Tavoitetaso korkeintaan 0,5 %.
5. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä. Tavoitetaso korkeintaan 5 %.
6. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojakso 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön. Tavoitetaso enintään 230 hoitojaksoa.

Sivistystoimialan eri yksiköiden yhteinen tavoite on kasvattaa hyte-kertoimen perusteella määräytyvän rahoituksen määrää pitkällä aikavälillä.

2.4.1 Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnossa toimii sivistysjohtaja ja toimistos sihteeri. Hallinto tukee yksiköiden toimintaa, huolehtii yhteisestä koordinaatiosta ja yhteistyöstä sekä kehitystehtävistä. Sivistyslautakunta ohjaa toimintaa päätöksin. Sivistysjohtaja toimii kunnan hyvinvointikoordinaattorina.

Sivistystoimen hallinto tekee tiivistä yhteistyötä Keski-Pohjanmaan kuntien kanssa sivistyspalveluiden kehittämiseksi. Erityisesti hanketoiminta Kaustisen seutukunnan ja Perhon kuntien kesken on tiivistä ja erilaisia yhteistyömahdollisuuksia etsitään aktiivisesti.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Lautakunta kokoontuu säännöllisesti	Järjestetään kokouksia säännöllisin väliajoin	Järjestettyjen kokousten määrä	Lautakunta toteuttaa päätöksin kuntastrategiaa
Kuntalaisilla on mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun vapaa-ajalla	Varataan 50 000 € KanTo-kansalaisopiston toimintaan Tuetaan Keski-Pohjanmaan konservatoriossa opiskelua kuntaosuuksin	Kansalaisopiston kurssien määrä, laatu ja laajuus Konservatoriossa 30 oppilasta Asiakaspalaute kuntalaisilta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> <i>lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus</i> <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-aikapalveluiden tarjoaminen
Toimivat koulukuljetukset	Reittejä kehitetään yhdessä liikennöitsijän kanssa.	Ei merkittäviä reklamaatioita koulukuljetuksista, poikkeamiin on vastattu.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus

		Huomioidaan perheiden toiveet kuljetusten suunnittelussa entistä paremmin.	
Oppilaita koskevat päätökset tehdään määräaikojen puitteissa	<p>Koulupaikat ovat tiedossa kesäkuun alkuun mennessä.</p> <p>Hallinnon tukipäätökset tehdään ilman viivytyksiä, kun kaikki tarvittavat selvitykset ovat koossa.</p>	Asioiden ratkaisuaajat	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa,</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p>
Jatketaan kehittämistoimia hankkeiden avulla	Haetaan 10–15 hankerahoitusta vuosittain. Ne edistävät palveluiden toimintaa, saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista.	<p>Hankkeiden määrä, laatu ja laajuus.</p> <p>Omarahoitus n. 25 – 70 t€.</p> <p>Avustukset 50 – 150 t€.</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, jokimaiseman ja -laakson hyödyntäminen virkistyskäytössä</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-aikapalveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovaatioita hyödyntäen</p> <p><i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella</p>

2.4.2 Kasvatus- ja opetuspalvelut

2.4.2.1 Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukio yhteisesti

Toimintaa järjestetään kahdessa varhaiskasvatuksen toimipisteessä, neljässä alakoulussa sekä yläkoulussa ja lukiossa. Toimialueella toimii kolme esihenkilöä: varhaiskasvatuksen johtaja, alakoulujen rehtori sekä yläkoulun ja lukion yhteinen rehtori.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Hyvinvoiva kasvu- ja kouluyhteisö	<p>Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, ehkäistään yksinäisyyttä, edistetään osallisuutta ja puututaan aktiivisesti kiusaamiseen, alakoulujen hyvinvoinnin vuosikello hyödyntäminen</p> <p>Hanketoiminta edistää oppimista, tukea ja kouluyhteisön hyvinvointia.</p> <p>Osallistutaan Sairaalakoulun konsultoivan erityisopettajan kustannuksiin</p>	<p>Kouluyhteisössä ei ole jatkuvaa ja pitkäkestoista pahoinvointia. Kouluterveyskyselyt. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppitunnit.</p> <p>Haettujen hankkeiden lukumäärä ja avustussummat</p> <p>Rahoitusosuus</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.</p>
Opiskelu-huolto	<p>Kehitetään yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä</p> <p>Poissaolojen seurannan, ehkäisyn ja puuttumisen malli kokonaisuudessaan toiminnassa</p> <p>Yhteisövaikuttavuustyön haltuunotto ja toimintamallin kehittäminen</p>	<p>Hankkeiden hyödyntäminen, uudet toimintamallit</p> <p>Henkilökunta tuntee mallin periaatteet ja Wilman työkalut toimivat</p> <p>Soiten ja Itlan kanssa säännölliset tapaamiset, toimintamallit käyttöön</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.</p>
Kulttuuri-kasvatus-suunnitelma	<p>Toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa lautakunnan päätöksen mukaisesti</p>	<p>Oppilaille järjestetyt aktiviteetit noudattavat suunnitelmaa</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen</p>

Henkilöstö- koulutus luo työhyvin- vointia	Talousarvioon on varattu yksiköille määrärahaa koulutukseen Osallistutaan hankkeisiin, joissa mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen	Koulutuksiin osallistuvien henkilöiden määrä Hankkeiden määrä ja laatu	<i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatioilla <i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella
---	---	---	---

2.4.2.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen johtajan alaisuudessa toimii Sateenkaaren päiväkoti ja Sykrylän ryhmis. Lisäksi varhaiskasvatus järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa alakoululaisille sekä vastaa perhepäivähoidon järjestämisestä ja kotihoidon tuen kustannuksista. Henkilökunnan resurssointi ja varhaiskasvatuksen toiminta perustuu varhaiskasvatuslakiin. Avointa päiväkotitoimintaa ja avointa muskaria järjestetään sekä kirkonkylällä sekä Sykryläisessä.

HENKILÖKUNTA	Sateenkaaren päiväkoti	Sykrylä	APIP-toiminta
Vakituiset viranhaltijat	1	-	-
Vakituiset työsuhteiset	17	2	1
Määräaikaiset työsuhteiset	11	-	½
Ostopalvelu			1

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Laadukas, tarpeen- ja ajanmukainen varhaiskasvatus	Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja kolmiportainen tuki käytössä Henkilökunta koulutuu muutoksiin (tuki, leikki- ja tunnetaidot) ja kehittää aktiivisesti osaamistaan Sykrylän ryhmis jatkaa kahden työntekijän yksikkönä Aamu- ja iltapäivätoiminta kirkonkylässä omana	Varhaiskasvatussuunnitelman noudattaminen, tukipäätökset Koulutuksiin osallistumiseen varattu raha ja osallistumisaktiivisuus Palveluverkko vastaa perheiden tarpeisiin, lapsimäärä	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resurssointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen

	<p>toimintanaan, esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus toteutuu omana toimintana (erillistä 1- 2. lk ilttoiminnasta, mutta yhteistyössä), Sykäräisessä 4H:n toteuttamana ostopalveluna</p> <p>Yksi vakituinen perhepäivähoitaja</p> <p>Avoin päiväkotij ja muskaritoiminta</p> <p>Haetaan uusia hankehoituksia sekä jatkorahoitusta Loikkaa liikkeelle ja Kerhotyön kehittämisen hankkeeseen</p>	<p>Hankkeiden määrä ja toiminta</p>	<p><i>Tasapainoinen talous:</i> ennalta ehkäisevät työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä, hankerahoituksella toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella</p>
<p>Kestävän elämäntavan tavoitteet ohjaavat kaikkea toimintaa sosiaalinen, ekologinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävä kehitys</p>	<p>Vakiintunut ulkopäiväkotitoiminta on näyttää esimerkkiä kestävä kehityksen ajattelun toteutuksesta varhaiskasvatuksessa</p> <p>Kulttuurinen kestävä kehitys huomioidaan kulttuurikasvatus-suunnitelman aktiviteetein</p>	<p>Arvio kestävä kehityksen toiminnan laajuudesta</p> <p>Ulkopäiväkotitoiminnan piirissä olevien lasten määrä</p> <p>Järjestetyt aktiviteetit</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen</p>

Suorite	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Päivähoitopaikat	119	104	118
Aamu- ja iltapäivätoiminta	20	34	26

2.4.2.3 Esiopetus

Esiopetuksen järjestämisestä vastaa alakoulujen rehtori. Esiopetuksen oppilasmäärä vaihtelee lähivuosina 17–34 oppilaan välillä. Esiopetusta järjestetään Herman Ojalan ja Kleemolan kouluissa.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	2
Vakituiset työsuhteiset	2
Määräaikaiset	2

Esiopetuksen oppilasmäärän ennuste					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykäräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	26	3	1	2	33
2024–2025	18	2	6	6	32
2025–2026	12	3	1	4	20
2026–2027	16	2	3	5	27
2027–2028	9	2	3	3	17

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Esiopetus järjestetään tarkoituksen mukaisissa ryhmissä	Esiopetusryhmät Herman Ojalan sekä Kleemolan kouluissa	Ryhmissä enintään 20 oppilasta Opetusta järjestetään ainakin kahden koulun tiloissa.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen

2.4.2.4 Perusopetuksen alakoulut

Alakoulujen rehtori johtaa alakoulujen toimintaa. Opetusta järjestetään Herman Ojalan, Kleemolan, Sykäräisen ja Viitojan kouluissa.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	18
Vakituiset työsuhteiset	6
Määräaikaiset	5

Alakoulujen oppilasmäärä					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykäräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	157	16	28	35	236
2024–2025	155	13	21	30	219
2025–2026	148	16	23	34	221
2026–2027	129	15	16	30	190
2027–2028	114	17	13	29	173
2028-2029	102	14	16	28	160
2029-2030	99	16	15	22	152

Oppilaiden vähentyminen lisää oppilaskohtaista kustannusta, mutta enemmän asialla on vaikutusta opetuksen järjestämiselle sekä lapsien kasvulle ja kehitykselle. Laadukkaan ja lapsen edun mukaisen opetuksen järjestämiseen liittyy monia tekijöitä, esimerkiksi:

- henkilökunnan kyky vastata ryhmässä olevien eri ikäisten lasten oppimisen tarpeisiin
- opetustyön kuormittavuus
- koulun kyky ja resurssit järjestää oppilaalle kuuluvaa yleisestä, tehostettua ja erityistä tukea
- lasten kaverisuhteiden muodostuminen
- koulumatkat
- koulupäivän yhteydessä järjestettävä aamu- ja iltapäivätoiminta
- koulun yhteisyydessä ja läheisyydessä sijaitsevat liikunta- ja harrastepaikat
- koulutilojen toimivuus, ajanmukaisuus ja turvallisuus
- kyläkoulujen merkitys kyläyhteisöille

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Perusopetusta järjestetään tarkoituksenmukaisesti	Kleemolan pienten ja Sykäräisen isojen koulujen toiminnan vakiinnuttaminen	Koulujen oppilasmäärä Kustannukset Arvio opetuksen toimivuudesta, erityisesti lasten oppimista ja kasvua ajatellen, pedagogiikka huomioiden.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatio-rakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi Strategiset linjaukset: Kyläkoulut nähdään vahvuutena
Koulupäivien rakenteen tarkastelu	Tavoitteena kuljetusten, ruokailun, opetuksen ja välituntien osalta mahdollisimman toimiva koulupäivä	Arvio koulupäivän rakenteen toimivuudesta, lasten, vanhempien ja henkilöstön näkemykset, perusopetuslain toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa

2.4.2.5 Perusopetuksen yläkoulu ja lukio

Toholammin perusopetuksen yläluokkien opetus sekä lukio toimivat Kuusiston koulun tiloissa yläkoulun ja lukion yhteisen rehtorin johtamana. Opetusta järjestetään Toholammin kunnan sekä Kokkolan kaupungin Rahkosen alueen oppilaille. Perusopetus on kunnan lakisääteinen tehtävä. Yläkoulu toimii kolmisarjaisena.

Lukiokoulutus on oppivelvollisille maksutonta. Lukiolaiset ovat kotoisin pääasiassa Toholammilta, Lestijärveltä sekä Rahkosen alueelta. Lukiokoulutus mahdollistaa lampilaisen nuoren asumisen kotona vielä toisen asteen opiskelujen aikana.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	21
Vakituiset työsuhteiset	2
Määräaikaiset	0

Yläkoulun oppilasennuste			
lukuvuosi	Toholampi	Ullava	yhteensä
2023–2024	132	14	146
2024–2025	139	18	157
2026–2027	130	20	150
2027–2028	131	21	152

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Yläkoulu toimii järkevissä tiloissa	Tilojen korjaus aloitetaan ja Kuusiston alueen kehittäminen jatkuu.	Oppilas- määrän ja tilojen suhde Kustannukset Investoinnin toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen
Oppilaiden tuen tarpeisiin vastataan yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon sekä erityisopetuksen toimin	Koulu yhteisö laatii suunnitelman tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Avun tarpeisiin puututaan yksilöllisesti tilanteen mukaan. Hyödynnetään käytössä olevaa toimintamallia, jotta toiminta on suunnitelmallista ja vastuut ovat selvillä.	Suunnitelma valmistunut ja toimintamallit käytössä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen

Koulupäivän rakenteen kehittämisen	<p>Ruokailu järjestetään n. klo 11-12.</p> <p>Tarkastellaan vaihtoehtoja toteuttaa liikuntavälitunti myös yläkoululaisten koulupäivän aikana.</p> <p>Koulupäivä on myös kuljetusten näkökulmasta järkevästi aikataulutettu.</p>	<p>Kouluruokailu-suositus</p> <p>Koulupäivä vastaa tarkoitusta ja tukee oppimista</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen</p>
---	---	---	---

Lukion oppilasmäärä				
lukuvuosi	1 lk	2 lk	3 lk	yhteensä
2023–2024	30	20	24	74
2024-2025	25	30	20	75

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Toholammin lukioon haetaan opiskelemaan laadukkaana opetuksen vuoksi	<p>Turvataan riittävän resurssien opetuksen laatu</p> <p>Pyritään saamaan opiskelijoita myös paikkakunnan ulkopuolelta.</p>	<p>Opiskelijamäärä ja kotipaikkakunnat, aloittavien ja valmistuvien määrä</p> <p>Kouluikkunasta saatavat tiedot, vertailu samankokoisten kuntien välillä.</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, lukiokoulutuksen jatkaminen</p>
Opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen.	<p>Lukiossa tarjottavaa erityisopetusta kehitetään.</p>	<p>Erytisopetuksen kehittäminen toteutuu hankkeen tai työryhmän avulla.</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen</p>
Toholammin lukio on kansainvälinen ja yhteistyövalmis	<p>Yhteistyötä Latvian Jurmalaan jatketaan sekä mm. hankkein osallistutaan myös muihin kansainvälisen</p>	<p>Liikkuvuuksien määrä, kesto, osallistujat</p> <p>Yhteistyöstä tunnistettava hyöty</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen ja osallisuuden lisääminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen</p>

	<p>liikkuvuuden ja yhteistyön projekteihin.</p> <p>Rehtori toimii KPEDU:n ja Toholammin kunnan välisessä neuvottelukunnassa, jonka toimet palvelevat lukiota.</p>	<p>Saatu hankerahoitus, hankkeiden kytkeytyminen opetus-suunnitelmaan</p> <p>Neuvottelukunnan kokoontumisten määrä 3–4 /vuosi ja päätökset</p>	<p><i>Palveleva kunta:</i></p> <p>Kunnan menestystä tukeva organisaatorakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi, lukiokoulutuksen jatkaminen</p>
--	---	--	---

2.4.3 Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut ovat kustannuksiaan merkittävämpi osa sivistyspalveluita ja kuntalaisten arkea. Ne edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä edistävät yleisesti kuntalaisten viihtymistä paikkakunnalla.

2.4.3.1 Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuuhenkilö liikunta- ja nuorisosihteeri.

Kunta huolehtii liikuntapaikoista, joilla kuntalaiset liikkuvat omatoimisesti tai ohjatusti mm. seurojen järjestämissä aktiviteeteissa. Yhdistystoiminnan rooli Toholammin liikuttajana on merkittävä. Liikuntapaikkoja hoidettiin helmikuuhun 2023 saakka pitkälti ostopalveluina, mutta uuden yleisurheilukentän valmistumisen myötä palkattiin erillinen liikuntapaikkojen hoitaja, jonka työalueelle on siirretty pääosin Kuusiston liikunta-alueen kehittäminen.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Liikunta-palvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia	<p>Tavoitetaan ainakin 100 eläkkeelle siirtynyttä kuntalaista liikunnan parissa</p> <p>Järjestetään useampi erilainen liikuntakampanja tai tapahtuma, joiden kohderyhmät on suunnattu eri ikäisille</p> <p>Tuetaan yhdistystoimintaa avustuksin.</p> <p>Hyödynnetään mahdollisuudet saada liikunta/nuoriso-hankkeita</p> <p>Liikuntapaikkojen hinnastot ovat yhdistyksille ja kuntalaisille edullisia</p> <p>Seniorikortti</p> <p>Liikuntapalvelut edistävät hyvinvointia</p>	<p>Osallistuneiden lukumäärät</p> <p>Kampanjoiden ja tapahtumien lukumäärä</p> <p>Osallistujilta saatu palaute</p> <p>Yhdistyksille myönnettyjen avustusten määrä ja riittävyys</p> <p>Hinnastot verrattuna naapurikuntiin</p> <p>Käytettyjen seniorikorttien määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, terveysliikunnan merkityksen korostaminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen muuttujiin vastaaminen</p>
Liikunta-paikat ja -välineet	<p>Tehdään käyttötalous-hankintoja tarpeen</p>	<p>Hankinnat toteutuvat tarpeen mukaan.</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p>

<p>vastaavat tarpeita</p>	<p>mukaan välineitä ja paikkojen kunnossapitoa ajatellen.</p> <p>Edistetään kevyen liikenteen väylän toteutumista kirkonkylä - Lahnalampi - välille</p> <p>Avustetaan kuntalaisten ylläpitämiä avoimia harrastuspaikkoja liikuntatoimen avustuksin.</p>	<p><i>Kevyen liikenteen väylä teknisen osaston kadut ja tiet -investointi, joka toteutuessaan palvelee myös liikuntapaikkana</i></p> <p>Myönnettyjen avustusten määrä.</p>	<p><i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kestävä investointitaso, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>
<p>Ehkäistään liikunta-paikkojen vikoja, omaisuuden arvon laskua sekä vahinkoja riittävällä kunnossapidolla</p>	<p>Liikuntapaikoilla on nimetty hoitaja</p> <p>Käyttäjien turvallisuudesta huolehtiminen: hiekoitus, liikuntapaikkojen ja -välineistön säännöllinen tarkistus</p>	<p>Henkilötyövuodet</p> <p>Liikuntapaikkojen silmämääräinen kunto, reklamaatiot</p> <p>Ei merkittäviä henkilö- tai omaisuusvahinkoja liikuntapaikkojen kunnan vuoksi</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>
<p>Toteutetaan ennalta ehkäisevää ja varhaiseen puuttumiseen perustuvaa nuorisotyötä</p>	<p>Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti ja ottaa osaa maakunnallisiin tilaisuuksiin</p> <p>Mahdollisuuksien rajoissa osallistutaan mm. Villa Elban toimintaan</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä hankkeella toukokuun 2024 loppuun saakka</p> <p>Etsivä nuorisotyö tavoittaa</p>	<p>Järjestetyt aktiviteetit, määrä ja laatu</p> <p>Osallistujien määrä</p> <p>Saatu hankerahoitus ja hanketoiminta</p> <p>Nuorilta saadut ideat, aloitteet ja lausunnot</p> <p>Valtionavustukset</p> <p>Nuortentilan</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen sekä osallisuuden lisääminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen</p>

	yhteiskunnasta pudonneita ja putoamassa olevia nuoria. Nuorisotilan toiminta vakiintuu uuden tilan avauduttua.	kävijämäärien seuranta	Tasapainoinen talous: Talouden tasapainosta huolehtiminen
--	---	------------------------	--

2.4.3.2 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuuhenkilö on kirjastopalveluiden osalta kirjastonjohtaja. Kirjastolla on kaksi toimipaikkaa: pääkirjasto ja Sykäräisen sivukirjasto. Lisäksi toimitaan koulujen kanssa yhteistyössä.

Kulttuuripalveluiden vastuuhenkilö on kulttuurisihteeri. Kulttuuritapahtumia järjestetään mm. Kulttuurisalisissa ja Pajamäen perinnekeskuksessa sekä kesällä torilla.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS KUNTASTRATEGIAAN
Järjestetään monipuolisesti lasten kulttuuri-toimintaa	Kulttuurikasvatus-suunnitelma käytössä, kts. kasvatus- ja opetus Hyödynnetään lastenkulttuurikeskus Lykyn tarjontaa	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu Lastenkulttuurikeskus Lykyn kanssa tehdyn yhteistyön laajuus	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen
Toholampi tunnetaan monipuolisista kulttuuri-aktiiviteeteista	Järjestetään tilaisuuksia yhteistyössä yhdistysten ja seurakuntien kanssa n. 100 kpl Osallistutaan K-P:n siirtolaisuus -hankkeeseen Hyödynnetään mahdollisuudet saada kulttuurihankkeita Avustetaan kulttuuritoimijoita	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu Yhteistyöhankkeiden määrä ja saatu rahoitus Jaettujen avustusten määrä	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen

	<p>Kulttuuri edistää hyvinvointia. Jatketaan Kaikukortti- ja ystävänkorttitoimintaa. Järjestetään ikääntyville suunnattua toimintaa esim. Ikääntyvien yliopiston etäluentoja</p>		
<p>Kirjasto innostaa eri ikäryhmiä lukemaan ja tekee aktiivista koulu-yhteistyötä</p>	<p>Kirjavinkkauksia ja kirjastonkäytön opetusta tarjotaan aktiivisesti koululaisille ja lukiolaisille. Kirjavinkkauksia myös aikuisasiakkaille yhteistyössä eri järjestöjen kanssa.</p> <p>Kirjastossa järjestetään luokkakäyntejä ja myös kirjastohenkilökunta jalkautuu kouluille.</p> <p>Lampin malli -hankkeessa kirjastohenkilökunta pitää alakoululaisten lukukerhoa.</p> <p>Yhteinen kirjailijavierashanke Kannuksen kaupunginkirjaston kanssa</p>	<p>Toiminnan määrä, laatu ja laajuus</p> <p>Kirjavinkkausten, kirjastonkäytön opetuksen ja luokkakäyntien määrä</p> <p>Kerhoihin osallistuvien lasten määrä, kerhoja myös sivukouluilla</p> <p>Saatu rahoitus, kirjailijavierailujen määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö</p> <p><i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen</p>
<p>Kirjasto tarjoaa monipuolisia, ajantasaisia palveluita ja opastaa niiden käyttöön</p>	<p>Omatoimikirjastopalvelusta kerrotaan kuntalaisille ja opetetaan käyttöä.</p> <p>Kirjastossa monipuolista tapahtumatoimintaa eri ikäisille</p> <p>Digineuvontahanke yhteistyössä Kannuksen kaupunginkirjaston kanssa: digitukea ja –neuvontaa, uuden valtakunnallisen e-kirjaston tehokas käyttöönotto</p> <p>Hakeutuvien kirjastopalveluiden kehittäminen</p>	<p>360- > 500 asiakasta</p> <p>Tapahtumien määrä ja monipuolinen tarjonta</p> <p>Saatu rahoitus ja digiopastusten määrä sekä laatu</p> <p>Kotipalveluasiakkaiden määrä</p>	<p><i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen</p> <p><i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovatiivisia ja sähköisiä ratkaisuja hyödyntäen</p>

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kulttuurisalin kävijämäärä	5981	4.000	6.200
Kulttuuriavustukset yhdistyksille €	7.990	7.500	8.000
Liikuntatoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	12.000
Nuorisotoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	12.000
Nuorisovaltuuston kokoontuminen	6	6	6

Henkilöstö	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Vakinaiset viranhaltijat ja työntekijät	85*	76	82
Määräaikaiset viranhaltijat ja työntekijät	32*	21	17,5
Yhteensä	117*	97	99,5

*Henkilöstökertomuksessa ei ole eritelty viranhaltijoita ja työsuhteisia työntekijöitä erikseen.

KÄYTTÖTALOUS SIVISTYSOSASTO

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TA muutosprosentti
A4 Sivistysosasto				
Myyntituotot	400 612	327 200	341 960	5 %
Maksutuotot	121 589	78 500	102 500	31 %
Tuet ja avustukset	218 098	55 505	123 000	122 %
Muut toimintatuotot	64 294	30 500	63 300	108 %
TOIMINTATUOTOT	804 593	491 705	630 760	28 %
Henkilöstökulut	-4 754 552	-4 997 315	-5 226 573	5 %
Palvelujen ostot	-1 800 514	-1 827 095	-2 076 580	14 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-275 215	-319 540	-284 830	-11 %
Avustukset	-166 029	-190 750	-174 700	-8 %
Muut toimintakulut	-1 598 962	-1 727 269	-1 642 428	-5 %
TOIMINTAKULUT	-8 595 272	-9 061 969	-9 405 110	4 %
TOIMINTAKATE	-7 790 679	-8 570 264	-8 774 350	2 %
VUOSIKATE	-7 790 679	-8 570 264	-8 774 350	2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-22 999	-18 196	-68 357	276 %
TILIKAUDEN TULOS	-7 813 679	-8 588 460	-8 842 707	3 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-7 813 679	-8 588 460	-8 842 707	3 %